

OPLEIDINGEN GEPROFILEERD

In het vmbo zijn twee zaken veranderd, die voor maatschappijleerdocenten van belang zijn. Er zijn profielen ingevoerd en de naam van maatschappijleer 2 wordt veranderd in maatschappijkunde. In deze bijdrage geeft Jefta Bego van de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLM) een korte uitleg over deze nieuwe profielen en de plek van maatschappijleer (1) en maatschappijkunde daarin. Ook wordt kort ingegaan op de lobby die de NVLM voor maatschappijleer (1) en maatschappijkunde in het vmbo heeft gevoerd.

JEFTA BEGO

INVOERING VAN PROFIELEN

Voor de vmbo-docent maatschappijleer (1 en 2) is schooljaar 2016-2017 een jaar vol veranderingen. In alle leerwegen van het vmbo worden profielen ingevoerd. De grote veranderingen vinden plaats in de beroepsgerichte programma's, dus van de basisberoepsgerichte leerweg (bb), kaderberoepsgerichte leerweg (kb) en gemengde leerweg (gl) in het vmbo.

Een aantal pilotscholen heeft al ervaring opgedaan: de pilotscholen van de eerste tranche zijn al in augustus 2013 gestart en in augustus 2014 startte de tweede tranche. In mei 2015 hebben de eerste leerlingen dus al met de nieuwe eindexamens kennism gemaakt. In augustus 2016 worden de profielen op alle andere scholen ingericht. Alle leerlingen in de tweede klas moesten vorig schooljaar dus uit een van de tien nieuwe profielen kiezen.

De veranderingen in het vmbo vinden vooral plaats in de beroepsgerichte programma's van het vmbo. Met de invoering van de profielen worden deze programma's geactualiseerd, verduidelijkt en vereenvoudigd. Hiermee worden de volgende doelen beoogd:

- Het vmbo sluit beter aan op actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en op de kwalificatiedossiers in het mbo.
- Het onderwijs kan gemakkelijker worden georganiseerd.
- Leerlingen hebben meer keuzemogelijkheden.
- Leerlingen kunnen zich beter op hun beroepskeuze of vervolgopleiding oriënteren.

In 2018 doen alle leerlingen voor de beroepsgerichte programma's examen nieuwe stijl. Elke school kan er voor kiezen om een of meerdere beroepsgerichte profielen aan te bieden.

NIET ALLES VERANDERT

Veel blijft zoals het was. Dit geldt voor de verplichte avo-vakken, de profielgebonden avo-vakken en de eisen waaraan scholen moeten voldoen.

- Voor alle leerwegen wordt een zelfde gemeenschappelijk deel aangeboden. Dit bestaat uit de vakken Nederlands, Engels, *maatschappijleer (1)*, lichamelijke opvoeding en een kunstvak.
- Voor vmbo-tl blijft de verplichte keuze voor minimaal zes centraal eindexamenvakken bestaan.
- De programma's voor de beroepsgerichte leerwegen (bb, kb en gl) bestaan uit twee of drie delen, die met elkaar samenhangen. Het eerste deel is het hierboven beschreven gemeenschappelijk deel. Daarnaast bestaan nog twee delen:
 - Het profieldeel: dit bestaat uit een of meer verplichte avo-vakken of keuze avo-vakken en een beroepsgericht profielvak. Dit beroepsgericht profielvak is een combinatie van theorie en praktijk en hangt samen met het profiel dat de leerling heeft gekozen.
 - Het vrije deel: hierin kunnen leerlingen van vmbo-bb en vmbo-kg kiezen voor vier beroepsgerichte keuzevakken, die aansluiten op hun profiel of interesse.

Maatschappijleer (1) blijft dus voor alle leerlingen in het gemeenschappelijke deel bestaan.

Maatschappijkunde is een profielgebonden keuze avo-vak binnen het profiel Zorg en Welzijn. Daar moeten leerlingen kiezen tussen wiskunde en maatschappijkunde.

Overigens geldt dat ook scholen keuzen mogen maken: ze kunnen de keuze voor leerlingen beperken door een vak niet

(advertentie)

**SPEECHWEDSTRIJD YES YOU CAN!
&
ONDERWIJSKRANT ACTUEEL PRESIDENTSVERKIEZINGEN**

**WILT U DE AMERIKAANSE PRESIDENTS-
VERKIEZINGEN BEHANDELEN IN UW KLAS?**

Op 28 oktober verschijnt een speciale editie van de Onderwijskrant Actueel over de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Met acht werkvormen die u direct in de klas kunt gebruiken.

ProDemos en de Ambassade van de Verenigde Staten in Den Haag nodigen alle Nederlandse scholieren uit om mee te doen aan de speechwedstrijd Yes, you can!

Deze speechwedstrijd is een perfecte gelegenheid om uw leerlingen te interesseren voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen en ze te scholen in de kunst van de retorica. De winnaar mag naar het verkiezingsontbijt in het Kurhaus van Scheveningen!

Inzenden kan tot 28 oktober | www.prodemos.nl/vs

ProDemos

aan te bieden, of een keuze verplicht te stellen. Scholen kunnen juist ook extra keuzen aanbieden. Dat geldt ook voor het vak maatschappijkunde. Het is voor leerlingen (en docenten) in verband met de schoolkeuze raadzaam om te kijken welke mogelijkheden de school biedt (als het om maatschappijkunde gaat).

MAATSCHAPPIJLEER 2 WORDT MAATSCHAPPIJKUNDE

Maatschappijleer 2 heeft een nieuwe naam: maatschappijkunde. De NVLM heeft de afgelopen jaren voor meerdere wijzigingen gepleit. Helaas is alleen de naamwijziging overgenomen. Door een naamwijziging is het verschil duidelijker tussen het verplichte vak in het gezamenlijke deel en het examenvak. Op de havo en het vwo is te zien geweest dat deze wijziging tot meer duidelijkheid en betere profilering van beide vakken (maatschappijleer en maatschappijwetenschappen) heeft geleid. Andere zaken waar de NVLM voor het vmbo voor heeft gepleit zijn:

- *Versteviging van de positie van maatschappijkunde*
De NVLM heeft geprobeerd om maatschappijkunde in meer dan één profiel op te laten nemen (namelijk in vier profielen). Daarnaast is geprobeerd maatschappijkunde als verplicht profielgebonden vak op te nemen. De inhoud en vaardigheden zijn relevant voor de toekomstige beroepspraktijk van leerlingen in de vier voorgestelde profielen. Helaas is hier niet voor gekozen.
- *Inhoud van maatschappijkunde*
Eind 2015 heeft de NVLM de staatssecretaris gevraagd een commissie in te stellen om een nieuw examenprogramma

maatschappijkunde te ontwikkelen. Tot op dit moment is er hiervoor nog geen commissie ingesteld.

De NVLM hoopt dat het vak maatschappijkunde tot zijn recht blijft komen in de nieuwe profielen en dat veel scholen er alsnog voor kiezen het vak in het vernieuwde vmbo aan te bieden. In een later nummer van *Maatschappij & Politiek* zal aandacht worden besteed aan argumenten die kunnen worden gebruikt om maatschappijkunde binnen de school op de kaart te (blijven) zetten.

De NVLM zal ook haar best blijven doen om de staatssecretaris van het nut en de noodzaak van een inhoudelijke herziening van maatschappijkunde te overtuigen. Bij een nieuwe naam past ook een geactualiseerde inhoud. ♦

Geraadpleegde bronnen

- *Wat moet en wat mag in het vernieuwde vmbo?*, Stichting Platforms VMBO, maart 2016.
- www.vernieuwingvmbo.nl
- Jaarverslag NVLM, 2015
- Brief aan Kamerwoordvoerders onderwijs, NVLM, 2 oktober 2015

Jefta Bego is vicevoorzitter van de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLM)